

STADSBYGGNADSSTRATEGI TYNGDPUNKT FARSTA

STADSBYGGNADSKONTORET

Stockholm Stad

Mohamed El Abed
Anna Gäderlund
Stadsbyggnadskontoret
Planavdelningen

Nils Tunving
Exploateringskontoret

Cecilia Rivard
Första stadsdelsförvaltning

*Framsida: NOM Arkitekter
Övriga illustrationer: Stockholm Stad
Stadsbyggnadskontoret
Foton: Stockholm Stad
Stadsbyggnadskontoret*

INNEHÅLL

INLEDNING

Bakgrund	4
Syfte	5
Avgränsningar	5

STYR- OCH VISIONSDOKUMENT

Vision Tyngdpunkt Farsta	6
Vision 2030	6
Promenadstaden – Översiktsplan för Stockholm	6
Söderortsvisionen	6
Arkitektur Stockholm	6

ÖVERGRIPANDE FÖRUTSÄTTNINGAR

Historik	7
Bebyggelse och topografi	7
Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	8
Trafikförutsättningar	8
Farsta idag	8

ÖVERGRIPANDE STRATEGIER

Kopplingar och samband	9
Ett dynamiskt näringsliv	10
En levande och expansiv mötesplats	11
Stockholms nav för idrott och hälsa	11
Farsta - Ett attraktivt boende	12
Ett levande stadsliv	12

FORTSATT ARBETE

13

INLEDNING

Bakgrund

År 2007 antog kommunfullmäktige Vision 2030 – ett Stockholm i världsklass, ett dokument som pekar ut riktningen för stadens utveckling mot 2030. I samband med det startade arbetet med att konkretisera visionen i form av en ny översiktsplan för Stockholm. Stockholms nya översiktsplan *Promenadstaden* innehåller fyra strategier, som väl avvägda över tiden, ska leda mot en tätare och mer sammankopplat Stockholm. En av dem handlar om att satsa på attraktiva tyngdpunkter så att vi kan skapa bättre balans mellan stadens delar och få en flerkärning stad.

Centrala Farsta identifierades som en stadsdel med god potential att utvecklas och är därmed en av nio utpekade tyngdpunkter i översiktsplanen. I Farsta finns goda möjligheter att skapa nya bostäder, fler arbetsplatser, utökad handel samt kultur- och idrottsrelaterade verksamheter.

Stockholm bygger (en sammanslutning mellan Stockholms stad, Stockholms byggmästareförening, Fastighetsägarna Stockholm och Stockholms byggnadsförening) d.v.s. branschrådsgruppen för

prioritering av översiktsplanens utvecklingsområden valde under våren 2010 ut Farsta till ett pilotprojekt - Farsta Large. Uppdraget och syftet med Farsta Large var att utifrån exemplet Farsta beskriva hur samverkan, organisation och ledning bör se ut vid utveckling av de tyngdpunkter i ytterstaden som finns med i *Promenadstaden*.

Förutom stor kunskap om Farstas förutsättningar, resulterade pilotprojektet i slutsatsen att det krävs en sammanhållen process över tid, där flera aktörer inom staden och branschen samverkar för att ta tillvara och realisera Farstas fulla utvecklingspotential. Pilotprojektets deltagare rekommenderade både staden och branschen att gå vidare och satsa gemensamt och långsiktigt för att skapa en attraktiv stadsmiljö i Farsta.

I stadens budget för 2011 gavs stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att i samverkan med övriga nämnder och bolag i staden delta i arbetet med att utveckla Farsta till en attraktiv tyngdpunkt i söderort. Satsningen på Farsta som tyngdpunkt ska fortsätta i linje med de slutsatser som dragits från

projektet Farsta Large om samverkan, organisation och ledning samt de slutsatser som *Söderortsvisionen* lyfter fram om Farsta. Det kommande utvecklingsarbetet för tyngdpunkten Farsta enligt *Promenadstaden* – Översiktsplan för Stockholm ska tjäna som modell för kommande program samt utveckling för övriga tyngdpunkter.

Med detta som utgångspunkt har stadsbyggnadskontoret, Farsta stadsdelsförvaltning och exploateringskontoret tillsammans med Atrium Ljungberg, Familjebostäder, Telia Sonera och Farsta företagsgrupp tagit initiativet att gemensamt satsa på centrala Farsta som tyngdpunkt. Den gemensamma satsningen består i att formulera och driva en vision som ska vägleda arbetet för den kort- och långsiktiga utvecklingen av Tyngdpunkt Farsta. Denna stadsbyggnadsstrategi är en del av det arbete och ska ligga till grund för kommande program- och planarbeten.

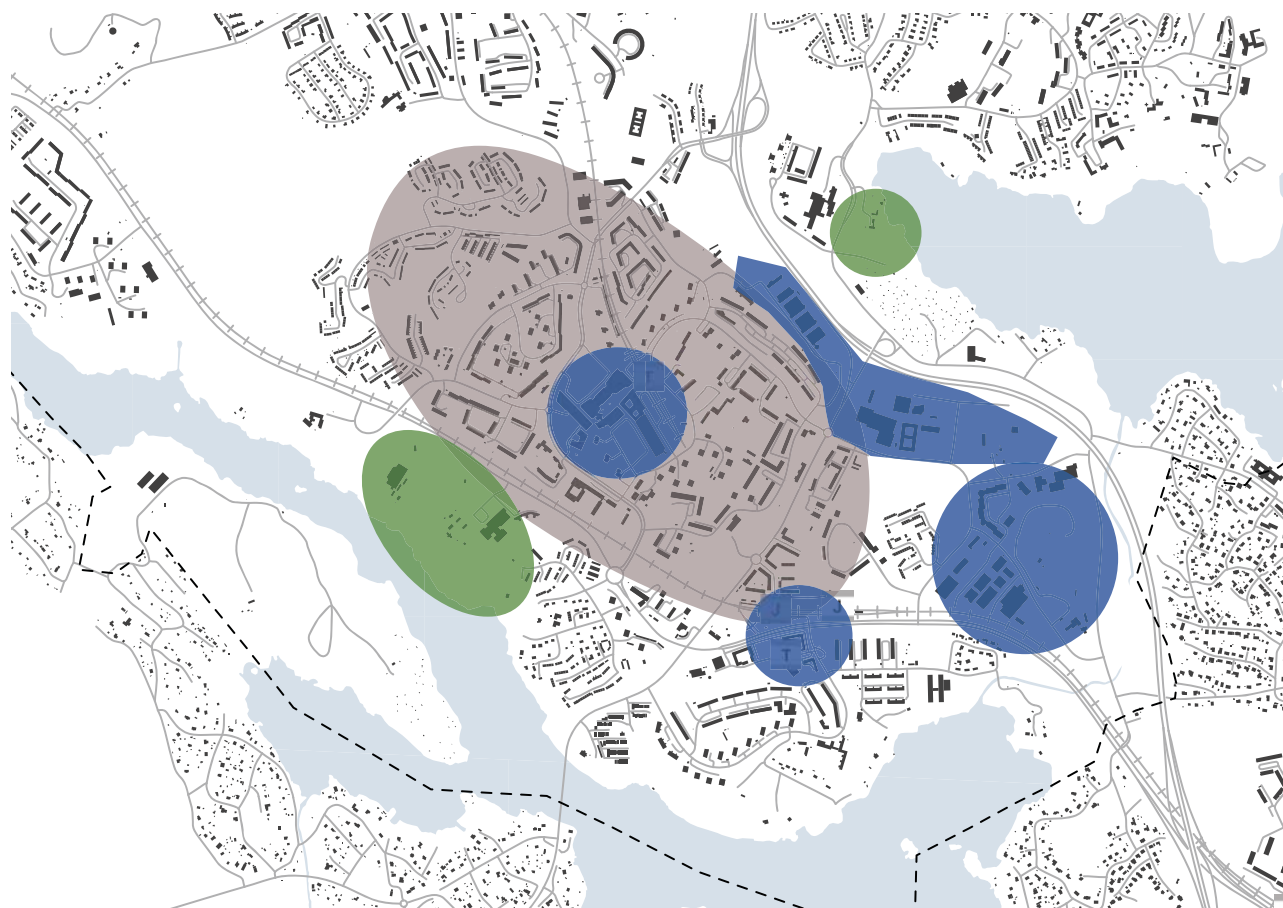
Detta ska ske utifrån stadens budget och i linje med visionerna *Promenadstaden*, *Söderortsvisionen*, *Visionen för Tyngdpunkt Farsta 2030* och andra styrdokument.

Syfte

Stadsbyggnadsstrategins syfte är att beskriva de viktigaste översiktliga planeringsfrågorna och vara vägledande för hur staden bör prioritera vid utvecklingen av Tyngdpunkt Farsta. Stadsbyggnadsstrategin ska konkretisera hur Farsta bör utvecklas som tyngdpunkt i enlighet med strategin i *Promenadstaden*, uppnå målen i *Söderortsvisionen* samt vara i linje med stadens övergripande vision för 2030.

Avgränsning

Kartan nedan visar det område som på något vis kan komma att beröras av arbetet med Tyngdpunkt Farsta. Grå markering – tyngdpunktens fokusområde. Blå markering – målpunkterna, Farsta centrum, Farsta strands kommunikationspunkter, Telia Sonera samt Farsta företagsområde (f.d. Larsboda). Grön markering – värdefulla rekreationsområden som, Hökarängsbadet, Farsta IP och Farsta strandbad.

STYR- OCH VISIONSDOKUMENT

Vision Tyngdpunkt Farsta

Enligt stadens budget för 2011 ska satsningen på Tyngdpunkt Farsta ligga i linje med *Vision 2030*, *Promenadstaden* och *Söderortsvisionen*. Utifrån det har styrgruppen för Tyngdpunkt Farsta, som består av representanter från Stadsbyggnadskontoret, Exploateringskontoret, Farsta stadsdelsförvaltning, Familjebostäder, Atrium Ljungberg, Farsta Företagsgrupp och Telia Sonera samverkanspartners, formulerat och tagit beslut om *Visionen för Tyngdpunkt Farsta 2030*:

År 2030 är Farsta den levande kompletta stadsdelen som visar vägen för ett expanderande söderort. En stadsdel för alla, där man bor och arbetar och mångfalden berikar stadslivet.

- Farsta har ett dynamiskt näringsliv med en bra mix av stora och små företag och är ett självklart val för entreprenörer som vill etablera sig i söderort.
- Är Stockholms idrottsnav med en tydlig idrotts- och hälsoprofil som genomsyrar hela stadsdelen från förskola och vidare genom livet.
- Farsta är söderorts nav, en spännande och konkurrenskraftig handels- och mötesplats.
- Här finns ett attraktivt boende för dem som vill ha tillgång till kultur-, idrotts- och hälsosamma aktiviteter.
- Farsta har ett levande urbant stadsliv med närhet till både vatten och natur.

Vision 2030

I juni 2007 fattade Stockholms kommunfullmäktige beslut om en samlad och långsiktig framtidsbild i form av *Vision 2030 – Ett Stockholm i världsklass*. Visionen lyfter fram tre teman för Stockholms utveckling och handlar om att staden ska vara mångsidig och rik på upplevelser, innovativ och växande samt en stad för medborgarna.

Promenadstaden – översiktsplan för Stockholm

Stockholms översiktsplan, *Promenadstaden*, antogs av kommunfullmäktige i mars 2010.

Stockholm växer snabbt och vi förväntas bli en miljon invånare år 2025. Det kräver inte bara bostäder och infrastruktur utan även att vi i alla delar kan utveckla Stockholm till en hållbar stad. För att skapa en bättre balans mellan Stockholms olika

delar bör staden stödja utvecklingen av en mer flerkärning stad med täta och innehållsrika tyngdpunkter i ytterstaden. Översiktsplanen pekar ut nio tyngdpunkter som alla har det gemensamt att de utgör viktiga knutpunkter i kollektivtrafiken och att de har god tillgång till service. Farsta är en av de utpekade tyngdpunkterna.

En satsning på attraktiva tyngdpunkter förutsätter att de har mycket god tillgänglighet in till centrala staden och det är också nödvändigt att vidareutveckla kommunikationerna med omgivande stadsdelar så att det breda utbudet av service, kultur och andra verksamheter kan komma närliggande områden till del. Satsningen på tyngdpunkter har som övergripande mål att skapa mångsidiga och täta stadsmiljöer med stor blandning av boende, parker, verksamheter och service. För att lyckas med detta krävs ett omfattande engagemang från många aktörer. Det ställer nya krav på helhetsperspektiv i planeringen och på en god dialog med dem som i dag bor och verkar i områdena. Satsningen på att utveckla attraktiva tyngdpunkter behöver ske med ett långsiktigt perspektiv. En förutsättning är en allsidig utvecklingsplanering och en stegvis utbyggnad.

Söderortsvisionen

Söderortsvisionen är en vision för hela söderorts utveckling. Syftet är att förbättra och utveckla utbildning, näringsliv, arbetsmarknad, infrastruktur- och stadsbyggnad, renhållning, trygghet och formerna för delaktighet. Två huvudmål pekas ut: skapa bättre tvärförbindelser och fler arbetsplatser inom söderort. Möjligheterna att förflytta sig mellan Söderorts stadsdelar måste förbättras, när det gäller kollektiva tvärförbindelser men även för cyklister, gångtrafikanter och bilister.

De senaste åren har antalet bostäder i Söderort ökat, men antalet arbetsplatser har inte ökat i lika stor utsträckning. Staden vill vända denna utveckling och få fler arbetsplatser till Söderort. Det minskar behovet av långa resor, förbättrar miljön och skapar förutsättningar för bättre livskvalitet och en mer hållbar stad. Staden har satt som mål att Söderort ska öka med 50 000 arbetsplatser till 2030. I den utvecklingen så spelar Farsta en viktig roll.

ÖVERGRIPANDE FÖRUTSÄTTNINGAR

Historik

Redan under vikingatiden fanns det bosättningar i Farsta, vilket runstenen vid Farsta Gård vitnar om. Fram till 1912 tillhörde området Farsta gård och köptes då av Stockholm stad, men det skulle dröja ända till 1950–60-talet innan Farsta fick den utformning den har idag.

År 1945 kom skriften ”*Det framtida Stockholm*” där riktlinjer drogs upp för hur staden skulle tillåtas expandera. En viktig förutsättning för denna programskrift var att stadsfullmäktige några år tidigare hade beslutat att tunnelbanan skulle byggas ut.

Tunnelbanenätets utbyggnad skapade förutsättningar för byggandet av nya stadsdelar i stor skala. För att undvika att de nya stadsdelarna förvandlades till sovstäder skulle distriktscentra etableras i de mest perifera områdena - så kallade ABC-städer. ABC står för arbete, bostäder och centrum, vilket ansågs vara de beståndsdelar som behövdes för att få till stånd den grad av stadsmässighet och självständighet gentemot innerstaden som eftersträvades. Ur denna idé växte Vällingby fram; Stockholms första ABC-stad. Vällingby föll ut väl varför man bestämde att planera för en ABC-stad även i söderort, nämligen Farsta.

Farsta utgör en milstolpe inom svensk stadsplanering. År 1955 lades generalplanen fram och mellan 1956 och 1962 växte Farsta fram. År 1960 invigdes centrumanläggningen som fick en mycket särpräglad gestaltning där flertalet av byggnaderna fick ett starkt arkitektoniskt uttryck. Den nya stadsdelen skulle inrymma 30 000 invånare. Grupper med höga punkthus och stjärnhus placerades nära centrum i kombination med lägre skivhus och längre bort byggdes områden med lamellhus, punkthus och radhus. Mellan husen lämnades stora ytor med naturmark enligt tanken om hus i park.

Erfarenheterna från Vällingby förvaltades och anpassades i Farsta till den allt starkare tron på bilismen, vilket påverkade såväl planarbetet som arkitekturen. Stadsdelen präglas av folkhemsarkitekturens tänkande med bostäder i grannskapsenheter anpassade till terrängens förutsättningar.

Sydost om Farsta ligger Farsta Strand, som huvudsakligen uppfördes under perioden 1959 och tio år

framåt. Utmed Magelungens strand finns några äldre villor från tidigt 1900-tal. Dessa är en kvarleva från planer på att bygga en villastad i anknäring till tågförbindelser och tågstation i området under tidigt 1900-tal. Större delen av Farsta strand är dock planerat efter ABC-tanken, likt Farsta, men stadsplanen karakteriseras av det då allt mer rationella och storskaliga byggandet.

Topografi och bebyggelse

Farsta stadsdelsområde ligger i ett typiskt sprickdalslandskap, med bergknallar omväxlande med lersediment. De storskaliga sprickdalarna i nordvästlig-sydostlig riktning ger en tydlig karaktär till landskapet. Landformerna har stor betydelse för Stockholms landskapsbild och naturkaraktär. Detta tydliggörs inte minst i Stockholms sociotopkarta där bl.a. Fagersjöskogen, Magelugns Strand samt centrala delar av Larsboda är utpekade då de spelar en viktig roll för Stockholms landformer.

Inom Farsta stadsdel är det tydligt att topografin har fått spela en betydande roll vid stadsplanens framväxt. Topografin i landskapet är utnyttjad så att bebyggelsen är placerad på de högre partierna, medan vägar, gångstigar och rekreationsområden ligger i dalstråken. Utifrån Farsta centrum och utåt har bostadsbebyggelsen grupperats med lägre och lägre höjder.

Farsta består av sex bostadsenheter, ett gemensamt centrum och två verksamhetsområden. Bostadsenheterna i Farsta består av bostadshus med olika karaktär, många av hög arkitektonisk kvalitet. Bebyggelsen utgörs av punkthus, lamellhus och radhus i en utformning som sträcker sig från den mer traditionella folkhemsarkitekturen till 60-talets moderna futuristiska arkitektur. De höga punkthusen kring centrum utgör viktiga inslag i stadsbilden då de på långt håll markerar stadsdelens centrum.

Kulturhistoriskt värdefulla miljöer

I såväl Farsta som Farsta Strand finns områden som Stockholms stadsmuseum har identifierat som kulturhistoriskt värdefulla. Två av områdena har fått den högsta kulturhistoriska klassningen. Det är Telia Soneras södra fastighet med byggnader samt Farsta Gård, vilket innebär att fastigheterna och bebyggelsens kulturhistoriska värde motsvarar fordringar för byggnadsminne i kulturminneslagen.

Därutöver har ett större område i centrala Farsta identifierats som särskilt kulturhistoriskt värdefullt. Det är Farsta centrum med den centrala delen av bostadsbebyggelsen, samt Televerkets före detta anläggning vid Nynäsvägen. Här är såväl byggnaderna som den övergripande strukturen av särskilt kulturhistoriskt då området utgör en viktig del i ABC-stadens grundidé.

Även området utmed Drevviken har ett stort kulturvärde. Området är naturskönt och rymmer kulturhistoriskt värdefulla Hökarängens gård, som utgör ett betydelsefullt inslag i landskapet.

Även området runt Magelugnens norra strand har stadsmuseet identifierat som ett värdefullt kulturlandskap. Här återfinns Farsta Gård, som har anor från 1400-talet. Här finns även fornlämningar bl.a. en runsten.

Inom områden med byggnader som är särskilt kulturhistoriskt värdefulla skall stor hänsyn tas till det som är tidstypiskt (såväl helhetsmiljön som de enskilda byggnadernas kulturhistoriska värde). Inte minst blir detta viktigt vid större förändringar, varför det ställer krav på ett tydligt förhållningssätt till den rådande planstrukturen och arkitekturen i relation till de nya tilläggen.

Trafikförutsättningar

Farsta har väldigt goda trafikförbindelser och närhet till övriga Stockholm. Farsta centrum är en välförsedd kollektivtrafiknod som rymmer tunnelbana samt lokala busslinjer. Farsta strand är också en kollektivtrafiknod med både pendeltåg och tunnelbana.

Genom Nynäsvägen, som löper från Nynäshamn och fram till Stockholms stadskärna, ges en god

billtillgänglighet för Farsta. De goda regionala förbindelserna ger Farsta rollen som stadens port mot den sydöstra regionen. Nynäsvägen är en högt trafikerad huvudled som det under rusningstrafik lätt skapas långa köbildningar på.

Det uppbrutna gång- och cykelnätet gör att det är svårt att orientera sig till och från det viktiga trafiknoderna såsom Farsta centrum, pendeltågsstationen i Farsta Strand och huvudlederna.

Farstas befolkning i dag

Inom det utpekade tyngdpunktsområdet bor en befolkning på strax över 12 000 personer. Invånarantalet i Farsta stadsdel utgörs av en stor andel äldre, där cirka 20 procent är över 65 år om man tittar på Farsta och Farsta strand. Farsta är utifrån stadens mått också ett barnrikt område och andelen barn ökar. Idag har 37,1 procent av Farstas invånare utländsk bakgrund

Jämfört med stadens genomsnitt kännetecknas Farsta stadsdels av en befolkning med låg utbildningsnivå och låga inkomster. Medelinkomsten för personer mellan 25 och 64 år är 245 000 kronor om året vilket ligger under medelinkomsten för staden, 299 200 kronor. Arbetslösheten ligger på 5 procent, vilket är något högre än stadens snitt. Ohälsotalen är relativt höga, 35,2 dagar per person och år, vilket är något högre än i både söderort och i staden som helhet.

ÖVERGRIPANDE STRATEGIER

Kopplingar och samband

Farsta är planerat utifrån grannskapstanken med tydliga bostadsenheter, ett gemensamt centrum, skilda verksamhetsområden och rekreationsområden. Stadsdelens struktur och de topografiska förutsättningarna har skapat ett avstånd mellan de olika funktionerna i Farsta. Det här förstärks ytterligare av Farstas övergripande trafikstruktur, spårområden och byggnadsvolymer som i kombination med terrängen ger vissa barriäreffekter.

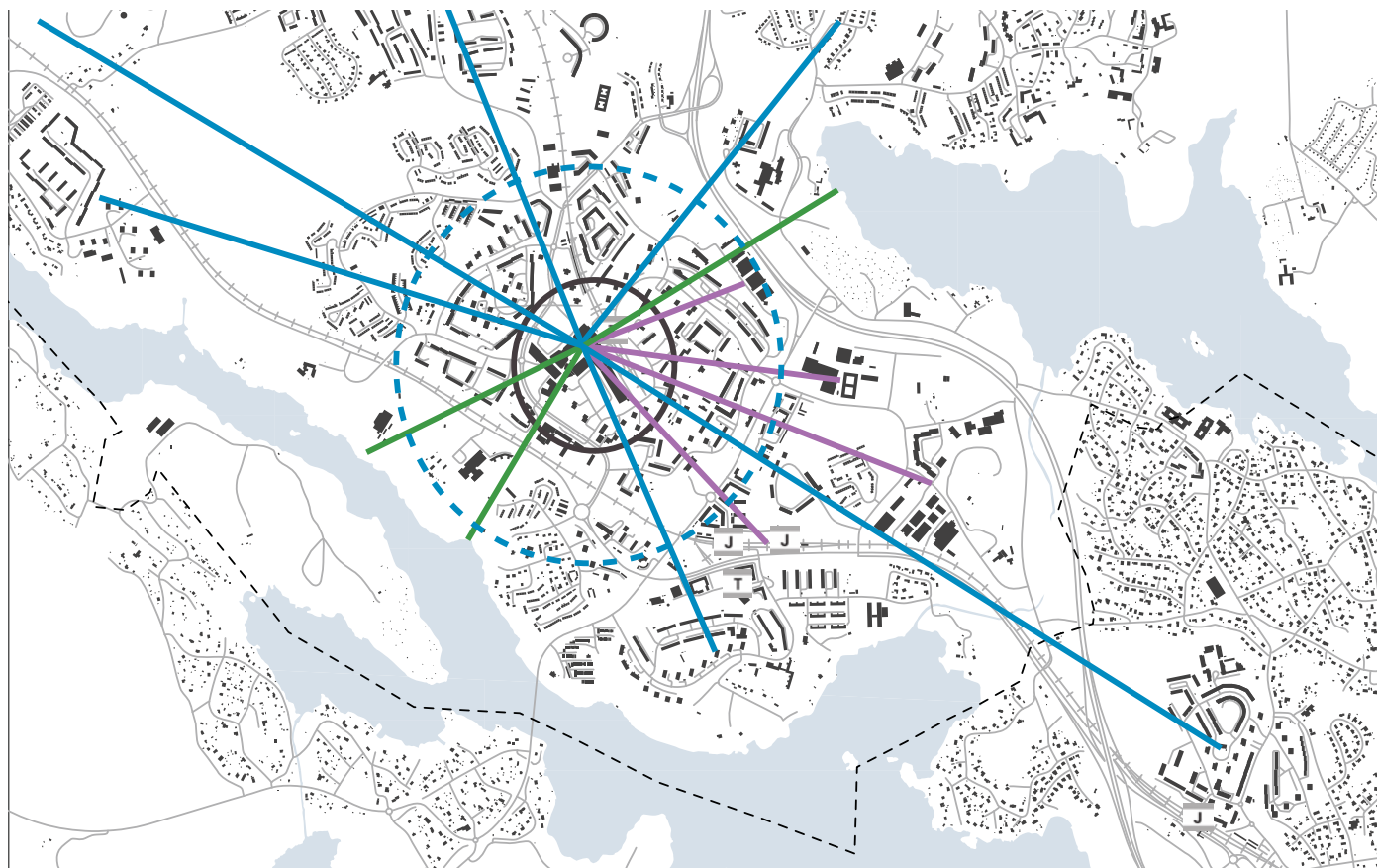
Det uppbrutna gång- och cykelnätet gör också att det är svårt att orientera sig inom Farsta och inte minst till viktiga målpunkter som Farsta centrum och pendeltågsstationen i Farsta Strand. Den fysiska strukturen gör att Farsta idag kan upplevas som en något splittrad stadsdel med svaga samband mellan olika bebyggelseenheter, målpunkter och rekreationsområden.

En förutsättning för att Farsta skall bli en attraktiv tyngdpunkt behöver kopplingarna inom stadsdelen och dess målpunkter, som företagsområdet, rekrea-

tionsområdena och kollektivtrafiken, förstärkas. Ett viktigt led i detta är att utveckla gång- och cykelnätet så det blir mer lättorienterat. Utformningen av trafik- och gatumiljön blir därmed central för hur Farsta skall bli en sammanhållen stadsdel.

Strategier

- Förbättra och komplettera gång- och cykelnätet
- Stärk kopplingarna till Farsta centrum
- Förbättra kopplingen mellan bostads- och verksamhetsområdena
- Omvandla trafikleder där det är möjligt till levande gatumiljö och minska dess barriäreffekt
- Skapa tydligare koppling mellan Farsta centrum, Farsta Strands pendeltågsstation, Telia Sonera och Farsta företagsområde (f.d. Larsboda)
- Skapa tydligare samband och kopplingar till närliggande rekreationsområden såsom Drevviken och Magelugnen

Kartbilden illustrerar vikten av bättre kopplingar mellan tyngdpunktens centrum till viktiga målpunkter, omkringliggande stadsdelar, kommuner samt bättre kopplingar inom stadsdelen Farsta. Lila - verksamheter och Farsta strand. Gröna - rekreativa målpunkter. Blå - närliggande stadsdelar samt kommun.

Ett dynamiskt näringsliv

I Farsta finns det i dag över 8 300 arbetstillfällen, av dem är cirka 3 700 lokaliserade inom de centrala delarna. Farsta företagsområde har cirka 4 600 arbetsplatser. Många av arbetsplatserna finns inom centrumområdet och utgörs av handel, stadsdelsförvaltningen samt inom vård och omsorg. I företagsområdet finns Telia Soneras huvudkontor med 3 000 anställda samt mindre företag inom industri och kommunikation.

Gentemot andra arbetstäta stadsdelar har Farsta många fördelar med ett etablerat företagsområde med en stor aktör Telia Sonera. Under 2012 ska Skanska stenkross avvecklas, vilket innebär att cirka 50 000 kvm ny industrimark kommer att stärka företagsområdet. Staden har nyligen inlett en studie över möjligheterna att flytta vissa verksamheter från nuvarande Slakthusområdet vid Globen, för att skapa ett nytt livsmedelscentrum på den nuvarande stenkrossen vid Farsta företagsområde.

Med bra tillgång till kollektiva förbindelser, som tunnelbana, pendeltåg och buss samt i direkt anslutning till stora huvudtrafikleder, har Farsta bra förutsättningar att utveckla ett starkt näringsliv. Den tydliga funktionsuppdelningen som kännetecknar Farsta medför dock att bostads-, centrum- och verksamhetsområdena inte samverkar på ett naturligt sätt.

För att Farsta ska bli en attraktiv tyngdpunkt är det viktigt med en satsning på näringsliv och ett ökat antal arbetsplatser. Fler företag och arbetsplatser måste skapas för att förbättra förutsättningarna för näringslivet och öka attraktionskraften i området. En mix av stora och små företag, tjänsteföretag och tillverkande industri skulle ge goda synergieffekter och locka fler att etablera sig och arbeta i Farsta.

Farstas olika arbetsområden bör satsa på olika inriktningar. Farsta företagsområde har bra förutsättningar att bli ett arbetsområde för industri och livsmedel, medan Telia Sonera och centrumområdet bör profileras som attraktivt för kunskapsbaserade företag som vill ha tillgång till goda kollektiva förbindelser, handel och levande stadsliv.

Strategier

- Fortsätt satsa på en tydlig näringslivsprofil för Farsta.
- Skapa förutsättningar för att bygga och öka antalet nya arbetsplatser.
- Tydliggör och utveckla kopplingarna mellan de kollektiva förbindelserna, Farsta centrum och Farsta företagsområde.
- Satsa tydligt på att profilera arbetsområdena.

Farsta centrum - en expansiv handels- och mötesplats

Farsta centrum är en av Sveriges tio största handelsplatser och en stark drivkraft för Farstas utveckling. Farstas handelscentrum har söderorts största utbud av varor och tjänster, cirka 160 butiker och över 15 miljoner besökare årligen. I Farsta centrum är tillgången till handels- och restaurangverksamheter väldigt god. Centrumet är vidare känt för sitt rika utbud av aktiviteter och evenemang. Här finns offentliga aktörer, entreprenörer och är populärt bland besökare från närliggande stadsdelar och kommuner.

Ett utvecklat Farsta centrum är viktig för hela Farstas utveckling. Det ska attrahera folk i alla åldrar, ha bra service och tillgänglighet, vara levande även kvällstid, mer publika verksamheter och ha ett vitalt kulturliv.

Strategier

- Fortsätt att utveckla Farsta centrum till ett attraktivt, modern mångfunktionell mötesplats.

- Skapa verksamheter som ökar rörelser i centrum både dag och kvällstid.
- Förbättra förutsättningarna för fler och nya aktörer att etablera sig.

Stockholms nav för idrott och hälsa

Staden har beslutat att år 2030 ska Farsta stadsdel utgöra navet för idrott och hälsa i Stockholm. Det ska finnas en tydlig idrottsprofil som ska genomföra hela Farsta från förskolan och genom livet.

Förutsättningarna för att göra Farsta till ett nav för idrott och hälsa är goda. Här finns redan idag ett rikt idrottsliv och bra tillgång till grönområden och rekreation. I Farsta finns bland annat Farsta IP och Farsta sim- och idrottshall. I närheten av Farsta finns också stora grönområden lämpade för till exempel skidsport, motionsidrott och friluftaktiviteter.

Idrottsprofileringen ska omfatta både breddidrott, talangutveckling och elit, och den bör ha ett tydligt folkhälsoperspektiv. Det är ostridigt att motion och rörelse motverkar sjukdomar och bidrar till ett allmänt välmående. Ohälsotalen är höga i Farsta stadsdel och en befolkning som tidigt vänjer sig vid och uppskattar fysisk aktivitet mår bättre och genererar färre sjukdagar. Satsningen på idrott i stadsdelen ska stimulera befolkningen att ägna sig åt spontan eller organiserad idrott.

Idrottsprofileringen ska göra skolorna i Farsta mer attraktiva för elever i både Farsta och från andra delar av landet. Det kan bli ett verksamt medel för att nå högt ställda mål, både när det gäller elevernas lärande och när det gäller skolornas och områdets attraktivitet.

Strategier

- Fortsätt att utveckla Farstas idrotts- och hälsoprofil och låt idrottsprofileringen genomföra Farstas skolor.
- Skapa tydligare koppling till Farsta IP och Farsta sim- och idrottshall.
- Skapa en mångfald av aktiviteter och livsrum för alla åldrar och grupper.
- Idrottsprofileringen ska tydligt genomföra hela satsningen på Tyngdpunkt Farsta.

Farsta - ett attraktivt boende

I Farsta är det nära till natur- och grönområdena, och området erbjuder ett rikt friluftsliv. För att skapa ett attraktivt boende i Farsta är det viktigt att titta på de förutsättningar som finns i stadsdelen. Det gäller såväl de gröna värdena men likväl vilken typ av boende som erbjuds i Farsta. Idag dominerar flerbostadshusen och det är en tydlig uppdelning mellan enbostadshus- och flerbostadshusområdena. Fördelningen mellan hyresrätter och bostadsrätter är idag relativt god där hyresrätter utgör 55 % och bostadsrätter 45 % av beståndet.

Farsta stadsdel planerades från början för en befolkning på 30 000 personer, men i dag bor cirka 12 000 personer där. Boendetätheten är relativt låg och det finns förutsättningar för att komplettera med ny bebyggelse vid befintligt bestånd eller i dess direkta närhet. Bebyggelsestätheten är högst kring Farsta centrum. Här finns dock stora outnyttjade ytor som parkeringsplaster, vägar och gröna ytor, som vid mörkrets inbrott bidrar till en känsla av otrygghet. Kring pendeltågsstationen i Farsta Strand är befolkningstätheten mycket låg.

I Promenadstaden framgår det tydligt att satsningen på tyngdpunkter bygger på att dessa stadsdelar ska utredas för omfattande förtätning och stadsutveckling. Det är viktigt att framhålla att en koncentrerad förtätning totalt sett medför att värdefulla grönområden kan behållas i framtiden.

Större variationer av hustyper behövs för att kunna behålla och attrahera nya invånare, till exempel ett tillskott av villor och radhus för barnfamiljer. Fler typer av upplåtelseformer - ungdomsboende, studentboende, kooperativ hyresrätt, egna hem, ägandelägenheter - kan locka fler människor att bo i Farsta. Det är också viktigt att skapa en mix av gammalt och nytt och olika boendeformer för att minska boendesegregationen och istället skapa mångfald i Farstas olika delar.

Strategier

- För att utnyttja Farstas fulla potential bör en genomtänkt förtätning ske, till exempel nära kollektivtrafiken, i centrum och på lågutnyttjade ytor.
- Öka mångfalden av bostadstyper samt upplåtelseformer.
- Minska boendesegregationen genom att blanda småhus och flerfamiljshus i samma område.

Ett levande stadsliv

Stadsdelens hjärta utgörs av Farsta centrum, med torget som mittpunkt. Det är ett av få offentliga urbana stadsrum i stadsdelen. Dagtid sprudlar det av liv och genomströmningen av folk är god, men efter att butikerna har stängt är platsen i stort sett folktom. En förutsättning för en levande och trygg stad är att människor är i rörelse och använder det offentliga rummet. Det bidrar till den sociala kontrollen och därigenom trygghet. För att skapa ett levande stadsliv krävs en medveten planering och gestaltning av de offentliga stadsrummen. Det kan vara att skapa publika bottenvåningar utmed stråk och kring platsbildningar, men även att ge möjligheter till spontana aktiviteter i gaturummet.

Kulturlivet är en viktig del i att skapa en attraktiv stadsmiljö där alla som önskar kan känna sig delaktiga. I översiktsplanen framgår det tydligt att tyngdpunkternas utbud av kultur, evenemang och upplevelser skall vara en av attraktionskrafterna. Farstas kulturutbud är idag smalt och består av ett bibliotek, Vår teater samt ett nyöppnat allaktivitetshus, ”Tuben”, som vänder sig till alla åldrar. Dessa finns i Farsta centrum. Vid Malungen finns anrika Farsta Gård som är en konferensgård med brett föreningsliv. Gården drivs av föreningslivet.

För att skapa ett levande stadsliv både på dagen och kvällen behövs en väl fungerande gatustruktur, sammanhängande parkstråk och kvalitativa publika miljöer. Staden skall vara till för alla varför det krävs väl gestaltade gator, parker och torg samt en mångfald av lokaler och offentliga ytor för restau-

ranger, kultur och upplevelser. Det skapar förutsättningar för attraktiva och livfulla stadsrum som också känns trygga.

Strategier

- Skapa en väl fungerande gatustruktur, sammanhängande parkstråk och kvalitativa publika miljöer.
- Stärk kopplingarna till Farsta gård.
- Låt stråk och parker bli en naturlig del av stads miljön.
- Skapa förutsättningar för ökade rörelser i stadsdelen, såväl dag- som kvällstid.

FORTSATT ARBETE

Med ett helhetsperspektiv och med utgångspunkt i Farstas kvaliteter och förutsättningar går det att skapa ett mer levande Farsta. Önskad effekt kan uppnås bland annat genom tydligare sammankopplingar och förtätningar. Det är av stor vikt att enskilda projekt förhåller sig till helheten i planeringen och genomförandeprocessen.

Satsningen på Tyngdpunkt Farsta kommer att ske successivt under lång tid. Samtidigt måste omvandlings- och utvecklingsprocessen präglas av flexibilitet och tillåta att enskilda initiativ som ligger i linje med stadsbyggnadsstrategins intentioner kan genomföras innan programarbeten för enskilda delar av Farsta är genomförda.

Den här stadsbyggnadsstrategin ska utgöra en plattform och ligga till grund för program- och planarbeten för Tyngdpunkt Farsta.

Längre fram i planeringsprocessen kan det visa sig nödvändigt att utveckla och ompröva stadsbyggnadsstrategin. Detta bör i så fall göras genom en revidering av detta dokument och ett nytt beslut i stadsbyggnadsnämnden.

Tidplan

Stadens mål är att den kortsiktiga och långsiktiga visionen för Tyngdpunkt Farsta ska drivas kontinuerligt. Detta ska ske i nära samverkan med näringslivet och andra aktörer. Utvecklingen har redan påbörjats i det nya samverkansinitiativet mellan

stad och näringsliv i Farsta. Satsningen ska fungera som en modell för hur staden kan samverka och arbeta i utvecklingen av tyngdpunkter i ytterstaden.

Den kortsiktiga och långsiktiga visionen för Tyngdpunkt Farsta drivs kontinuerligt sedan 2011. Arbetet bedrivs genom att ta initiativ och skapa samverkan mellan olika partners, som ligger i linje med mål och vision för Tyngdpunkt Farsta. Detta för att skapa fler arbetsplatser, låta idrotts- och hälsoprofilen genomsyra stadsdelen, ytterligare stärka handels- och mötesplatsen, skapa ett attraktivt boende och levande stadsliv.

Ett program- och planarbete för Tyngdpunkt Farsta ska parallellt inledas under våren 2012 och är en del av det övergripandet visionsarbetet för Tyngdpunkt Farsta.

